

DE WONDEREN VAN DEN ZALIGMAKER

VOORREDE.

Wie tegenwoordig over de wonderen des Bijbels gaat schrijven, onderneemt eene moeilijke taak.

Eeuwenlang behoorden die wonderen met de voorspellingen tot de sterkste bewijzen, welke voor de waarheid van het Christendom konden worden bijgebracht. Er was schier niemand, die aan hunne mogelijkheid twijfelde. Ook de Grieksch-Romeinsche wereld, te midden waarvan het Christendom optrad, was van de mogelijkheid van wonderen overtuigd en aan wonderverhalen rijk. De vraag was alleen, welke de echte, welke de Goddelijke wonderen waren, die van de profetische en apostolische Schriften dan wel die der heidensche mythologie. Bij vergelijkend onderzoek kwam echter de eenvoud en verhevenheid, de innerlijke waarheid en heilrijke bedoeling der Bijbelsche wonderen zoo helder aan het licht, dat het bijgeloof en de tooverij, welke in dien tijd den voornaamsten inhoud van de heidensche godsdiensten uitmaakten, langzamerhand de plaats moesten ruimen voor het kinderlijk geloof aan den God van Israel, den Vader van Christus, die alleen wonderen deed.

Maar sedert de achttiende eeuw is dat alles veranderd. Toen werd de principiële vraag naar de mogelijkheid van wonderen aan de orde gesteld, en tevens hunne noodzakelijkheid, werkelijkheid en bewijsbaarheid in twijfel getrokken en weersproken. De negentiende eeuw bracht hierin geen keer, maar wandelde verder voort in dit spoor. Men drukt zich onjuist uit als men zegt, dat de wetenschap zich over dit probleem heeft uitgelaten en de onmogelijkheid en onwaarheid der wonderen heeft aangetoond, want de wetenschap heeft geen orgaan en heeft niemand tot haar onfeilbaren tolk aangesteld; maar tal van mannen in natuur- en geschiedwetenschap leerden overal wetten kennen van oorzaak en gevolg en doordrongen zich meer en meer van de overtuiging, dat deze wetten geene afwijking en geene overtreding toelieten, en dat al het gebeuren zijne oorzaak vond in en binnen de wereld zelve. Op deze

wijze is het wondergeloof in de harten van de kinderen dezer eeuw ondermijnd. Men heeft voor de wonderen de belangstelling verloren, en voelt er niets meer voor; zij schijnen eer eene hindernis voor, dan eene bevordering van het geloof te zijn; ze zijn niet meer als onomstootelijke bewijzen voor het Christendom te gebruiken, omdat zij zelve aan zooveel bewijs behoefte hebben.

Toch zou men zich vergissen, wanneer men hieruit afleidde, dat het tegenwoordig geslacht niet meer gelooft, of zelfs dat het niet meer aan wonderen gelooft. Want het geloof in het algemeen en het wondergeloof in het bijzonder is onuitroeibaar in des menschen ziel geplant, hangt met den godsdienst en met het intiemste religieuze leven, n.l. met het gebed, ten nauwste samen, en komt daarom schier in iedere wereld- en levensbeschouwing voor. Ook in den tegenwoordigen tijd is het niet uitgestorven, maar alleen van richting en van inhoud veranderd. Het hedendaagsche geslacht gelooft niet meer aan God, den almachtigen Schepper van hemel en aarde, die met zijne alomtegenwoordige kracht alle dingen onderhoudt en regeert, maar het gelooft wel aan eene eeuwige stof en kracht en beweging, aan de opperheerschappij van eene blinde macht, van een onberekenbaar toeval of een onbedwingbaar noodlot; niet meer aan den gevallen mensch, maar wel aan den ontwikkelden aap; niet meer aan eene verlossing door genade, maar wel aan een eindeloozen vooruitgang; niet meer aan de wederkomst van Christus en de oprichting van zijn hemelsch koninkrijk, maar wel aan de langzame nadering van een heilstaat, waarin allen gelijk en vrij en broeders zullen zijn, en die ten slotte toch weer doeleloos in het niet verzinken zal. Nu de mensch, door de evolutie gedragen, het zoo ver heeft gebracht als wij thans in de cultuur aanschouwen, meent hij God, zijne macht en zijne genade, te kunnen missen, aan zichzelf genoeg en de toekomst in zijne handen te hebben.

En toch blijkt weldra, dat de tegenwoordige menschheid ook met deze „wonderen des ongeloofs” zich niet tevreden stelt en nog aan iets anders en meer behoefte gevoelt. Alle heidensche voorstellingen en gebruiken herleven in onze eeuw; volstrekt niet alleen bij de schare, die de wet niet kent, maar minstens even sterk in de hoogst ontwikkelde kringen der maatschappij en bij geleerden van naam slaat het ongeloof in tastbaar bijgeloof om. Waarzeggerij, tooverij, sterrenwichlarij vinden overal ingang. Geheime krachten in mensch en natuur spelen opnieuw eene groote rol en houden veler ziele met vreeze bevangen, heel het leven door, tot in het sterven toe. De wonderen des Bijbels worden verre achtergesteld bij die van mediums en klopgeesten, geest-

verschijningen, materialisaties en reïncarnaties. Zelfs worden van die zijde vele pogingen in het werk gesteld, om de wonderen der H. Schrift spiritistisch of occultistisch te verklaren. Het Heidendom leeft onder andere namen in de Christelijke wereld weer op.

Wie dus de Schriftuurlijke wonderen heden ten dage behandelen wil, moet tegenover links en rechts zijne positie bepalen. Hij moet zijne eeuw kennen, deze eeuw met hare scherpe tegenstrijdigheden, hare wondervolle aspiraties en diepe ellenden, haar rijkdom en haar armoede tegelijk; en hij moet tevens de wonderen, van welke de H. Schrift gewaagt, in haar innerlijke waarheid en haar zeer bijzonder karakter verstaan.

Het komt mij voor, dat DS. G. WIELENGA, die den lust in zich voelde, om de wonderen van den Zaligmaker in geregelde orde te bespreken, daarbij den goeden weg heeft ingeslagen en op ernstige wijze gestreefd heeft naar het doel, dat hij zich voor oogen stelde. Hij behandelt niet in eens alle wonderen der Schrift, maar plaatst zich in hun middenpunt. Hij bespreekt de wonderen van den Zaligmaker ook niet als gebeurtenissen op zichzelf, maar beziet ze in het licht van zijn persoon. Christus is zelf het wonder bij uitnemendheid; de wonderwerken behooren bij zijn persoon als de stralen bij de zon; zij zijn de openbaring van zijne profetische, priesterlijke en koninklijke macht.

De geachte Schrijver gebruikt de wonderen dus niet uitsluitend noch ook in de eerste plaats als bewijsmiddelen voor de waarheid van het Christendom, maar hij ziet er vóór alle dingen bestanddeelen, wezenlijke elementen van Gods bijzondere openbaring in. Natuurlijk zijn ze bij zulk eene organische beschouwing niet alle even belangrijk; ze liggen niet alle even dicht bij het centrum. Maar zij scharen zich toch kringsgewijze saam om den persoon van Christus; in verband met elkander behooren zij alle tot die openbaring van Gods ontferming, welke in woord en daad de volkomene verlossing van de zonde met al hare gevolgen ten doel heeft. Bij de verklaring der wonderen moet deze betekenis helder aan het licht treden; zelfs de gerichtswonderen zijn aan de stichting van Gods koninkrijk ondergeschikt en dienstbaar aan de eere zijns naams.

Als zoodanig staan zij ook niet tegenover de werken, welke God door zijne voorzienigheid in natuur en geschiedenis tot stand brengt. Nog veel minder zijn ze te beschouwen als eene verbreking van die orde, welke Hij zelf allerwege in hemel en op aarde staande houdt, noch ook eene aanwijzing, dat Hij alleen dáár, op dat kleine en bijzondere terrein der wonderen, en niet overal elders in heel de wereld werken zou. Want Hij is en werkt aan alle plaatsen zijner heerschappij; er geschiedt

niets buiten Zijn wil; Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. Daar is geen nog zoo kleinste deel der schepping, of het getuigt van zijne macht en majesteit. De wonderen der bijzondere openbaring vormen dus in dezen zin geene tegenstelling met de werken Gods in natuur en geschiedenis. Maar zij nemen toch eene bijzondere plaats in. Gelijk Gods werken in hunne eenheid verscheiden zijn en ieder op zijne wijze en in zijne mate de deugden Gods verkondigen, zoo geven ons de wonderen, als bestanddeelen der bijzondere openbaring, de krachtige verzekering, dat de onderhouding en regeering van heel de wereld de stichting en voltooiing van het Godsrijk tot inhoud en kern, tot bestemming en doel heeft. Het onderscheid tusschen de wonderen en de gewone werken Gods blijft dus wel bestaan, evenals tusschen hemel en aarde; maar het is bestemd om te verdwijnen en het zal verdwenen zijn, als het nieuwe Jeruzalem uit den hemel neerdalen en God zelf bij zijn volk wonen en hun God zal zijn.

H. BAVINCK.

Amsterdam, Jan. 1911.

INLEIDING.

Reeds sinds lang trok het onze aandacht hoe opvallend weinig er in onze taal over de wonderen van den Zaligmaker geschreven is.

De gelijkenissen werden telkens weer voor de gemeente verklaard en toegelicht, maar wat de wonderen aangaat moesten we ons nog altijd behelpen met de verouderde verklaring van den Coccejaan VITRINGA en het onvolledige werk van THEOD. ANTONIDES, en verscheen hoogstens nog een uit het Engelsch vertaalde bundel predikatiën van den bekenden C. SPURGEON, waarin zij evenwel niet allen, noch systematisch, behandeld worden.

Toch zijn voor ons deze werken en teekenen van den Christus van niet minder belang dan zijne woorden. Zij behooren immers bij elkander, als middelen der Godsopenbaring. Ook tegenover de critiek van het ongelooft, heeft de Gemeente des Heeren deze zijne groote daden te vertellen. En bovenal, Hij heeft door deze zijne werken ook ons nog wat te zeggen. Eenerzijds bevatten zij mede de bewijzen van zijn Messiaschap, en openbaren zij ons zijne Goddelijke heerlijkheid. Hoevele malen beroept Jezus zich tegenover de loochenaars van zijn Goddelijke zending op zijne werken! En anderzijds ontleenen zij ook weer hunne belangrijkheid aan Hem, die ze verricht. Daarom zijn zij, evenals zijne woorden, ons dierbaar en der beschouwing overwaardig.

Christus is zelf de verborgenheid der Godzaligheid: God geopenbaard in het vleesch. Men noemt zijn naam „wonderlijk”. Groot en aanbiddelijk zijn de wonderen, waarvan Hij zelf het voorwerp is: de wonderen in zijn persoon. Zijn eeuwige generatie, zijn vleeschwording, de vereeniging der twee naturen in zijn ééne persoonlijkheid, zijn lijden en dood, zijn opstanding en hemelvaart, zijn regeeren over het heelal, en straks zijn glorieus wederkomst. Magnalia Dei, groote werken Gods, bewonderen wij in zijn persoon; de ondoorgrondelijke diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods; de verwerkelijking